

ПРИНЦИПИ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ В БАЛАНСІ

Вдосконалення ринкових механізмів, реформування економічних відносин вимагають внесення змін у систему обліку з метою одержання достовірної інформації для прийняття економічних рішень, попередження ризику у фінансовій діяльності підприємства [1, с.195]. Слід зазначити, що змінилися акценти у визначенні мети обліку та його завдань. На сучасному етапі метою обліку є забезпечення складання інформації для користувачів та прийняття ними рішень на основі повної, правдивої, неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства. Така інформація відображається у балансі суб'єкта господарювання.

Баланс — це не просто складова методу обліку, його елемент; це один з найважливіших документів фінансової звітності, важливе джерело інформації для управління, планування, організації виробництва, нормування, аналізу, контролю. Баланс – це облікова категорія. Він є синтезом записів бухгалтерського обліку, а тому його необхідно вміти читати і критично оцінювати з погляду змісту, будови, раціонального використання даних.

Як обліковий термін слово «баланс» має такі значення:

- рівність, рівновага двох підсумків протилежного значення, що має місце в рахунках, відомостях і таблицях: рівність сум чи кількості прибутку і витрат, дебету і кредиту, активу і пасиву. У цьому розумінні слово баланс зберігає близький зв'язок зі своїм первісним значенням: однакові підсумки ніби відповідають збалансованим шалькам терезів;
- таблиця, яка відображає результат облікової реєстрації, майновий стан підприємства в грошовій оцінці на відповідний момент, тобто стан його активів і пасивів.

У своєму другому значенні, тобто як таблиця, що відображає майнову статистику, а інколи й динаміку показників діяльності підприємства. Він тісно пов'язаним із поточним обліком господарської діяльності, його організацією, формами і методами.

Слово «баланс» має ще й інше значення, коли його застосовують для кількісних зіставлень певних економічних явищ. У таких балансах може і не бути рівності активу й пасиву: їх називають активними,

наприклад, активний торговий баланс, коли вивіз перевищує ввіз, чи пасивними, коли потреби перевищують наявність відповідних ресурсів, товарно-матеріальних цінностей, нематеріальних активів. Баланс повинен забезпечує інформаційні потреби користувачів щодо таких питань (рис 1.):

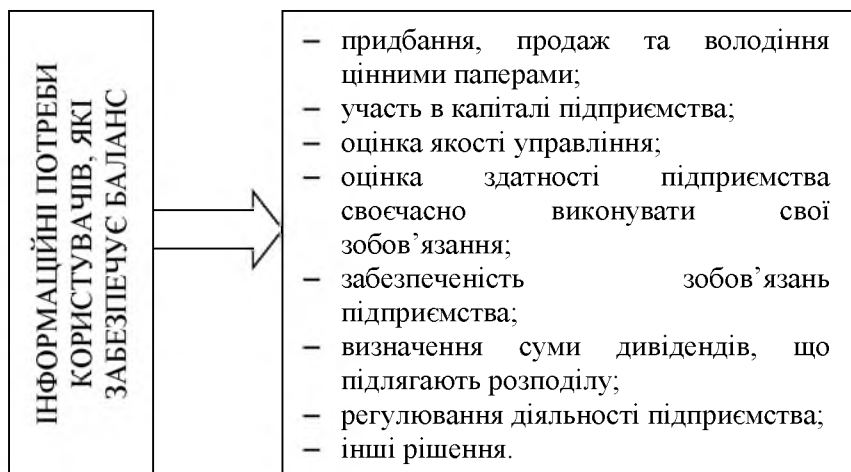

Рис. 1. Інформаційні потреби користувачів балансу.

Принципи розкриття інформації в балансі відображені в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2]. Цим нормативним документом визначено десять принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Якісні характеристики фінансової звітності, в тому, числі й балансу наведені у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [3]. Існують певні критерії визнання елементів балансу. Він містить статті, склад і зміст яких визначаються відповідними стандартами. Стаття наводиться у балансі, якщо вона відповідає таким критеріям:

1. Існує ймовірність надходження або вибуття майбутніх економічних вигод, пов'язаних із цією статтею;
2. Оцінка статті може бути достовірно визначена.

Звичайно, перед тим, як стаття буде внесена у баланс, вона повинна бути оцінена. Перший критерій використовують для оцінки:

- відповідності результатів господарських операцій визначенню активів, зобов'язань, власного капіталу;

– ступеня впевненості у надходженні майбутньої економічної вигоди.
Ключовим питанням під час такої оцінки є надходження або вибуття економічних вигод. Це поняття потребує пояснення. За Міжнародними стандартами обліку майбутня економічна вигода, втілена в активі, є потенціалом для прямого або непрямого збільшення грошових коштів або зменшення їх відпливу[4, с.186].

Шляхами реалізації майбутньої економічної вигоди є:

- використання активів у виробництві продукції, наданні послуг чи придбанні товарів з метою подальшої реалізації їх за грошові кошти;
- обмін на інші активи;
- використання активів для погашення кредиторської заборгованості;
- розподіл активів між власниками підприємства;
- удосконалення технології виробництва.

Проте економічна вигода може бути отримана підприємством не лише безпосередньо в певній сумі грошових коштів, а й непрямим шляхом, що ілюструє наведена схема (рис. 2).

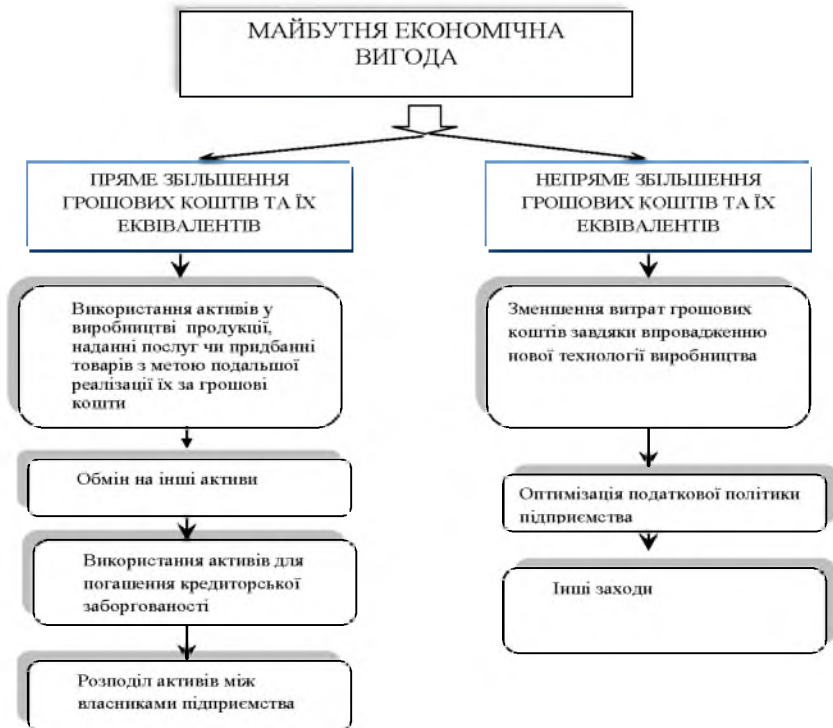

Рис.2. Схема формування майбутньої економічної вигоди.

Отже, стандартний баланс розробляється таким чином, щоб задовольнити всіх користувачів необхідною інформацією, але це задоволення не реальне з огляду на різні інтереси кожного з них. Доводиться іти на компроміс і розкривати в балансі найсуттєвішу інформацію, а кожний користувач вибирає для себе ті показники, які його цікавлять. Інформація балансу відбиралась протягом тривалого часу, пройшла перевірку практикою і відображає рівень розвитку економіки і суспільства.

Література:

1. Адамик О.В. Бухгалтерський облік як основа інформаційного забезпечення оподаткування підприємства // Галицький економічний вісник. – 2004. – № Випуск 1. – С. 109-114.

2. Білинська Н.Є. Принципи бухгалтерського обліку за міжнародними та національними стандартами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/15795/1/83-Bilynska-186-188.pdf>

3. Будник, Л. А. Аудиторська оцінка факторів ризику / Л. А. Будник, В. І. Будник // Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 10-11 жовт. 2014 р.] / редкол. : З. В. Задорожний, В. А. Дерій, М. Р. Лучко [та ін.] ; гол. ред. З. В. Задорожний. - Тернопіль : ТНЕУ, 2014. - С. 195-197.

4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» // [Електронний ресурс] // Верховна Рада України [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk>

6. Панасюк В.М., Ковальчук Є.К. Реформування системи бухгалтерського обліку, як умова ефективного управління // Стан і перспективи розвитку обліково- інформаційної системи в Україні. – 2012. – С. 31-33

7. Панасюк В.М., Підлужна Н.М. Формування інформаційно-аналітичної бази підприємства // Проблеми економіки України. – 2006. – С. 79-83

8. Adamyk O.; Adamyk B. Accounting methods for public sector entities // CZECH JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES, BUSINESS AND ECONOMICS. – 2017